

Orquestra
Simfònica de
Barcelona i Nacional
de Catalunya

02.08.24

—20.30 h
Auditori Espai Ter
Torroella de Montgrí

PROGRAMA

RAMON CARNICER (1789-1855)

Obertura per a *Il Barbieri di Siviglia*

WOLFGANG AMADEUS MOZART (1756-1791)

Simfonia concertant per a violí i viola en Mi bemoll major, K. 364/320d

Allegro maestoso

Andante

Presto

PAUSA

LUDWIG VAN BEETHOVEN (1770-1927)

Simfonia núm. 3 en mi bemoll major, Op. 55 «Heroica»

Allegro con brio

Marcia funebre: Adagio assai

Scherzo: Allegro vivace

Finale: Allegro molto

Durada aproximada del concert

1a part 45 minuts

Pausa 20 minuts

2a part 50 minuts

**Orquestra Simfònica de Barcelona
i Nacional de Catalunya**

Maria Florea **violí**

Isabel Villanueva **viola**

Alfons Reverté director

COMENTARI

EL NAIXEMENT DEL PÚBLIC

La mort del Johann Sebastian Bach l'any 1750 marca l'inici del Classicisme, un període determinat en la història de la música sovint emmascarat pel Romanticisme, que va ser-ne la continuació natural i la culminació d'una transformació musical que, en línies generals, ha arribat fins als nostres dies. Aquest canvi va suposar la fi d'un llenguatge musical, d'un estil de compondre i d'una manera d'entendre la música, el Barroc, que havia arribat a la seva màxima expressió i havia exhaurit els recursos. Això va anar acompanyat d'importants canvis socials que van influir de manera directa, com la Revolució Francesa de 1789 i la consegüent Declaració dels Drets de l'Home, que va coincidir amb l'inici de la revolució industrial a principis d'aquella dècada. Tots aquests esdeveniments van provocar el sorgiment de la burgesia, una pròspera classe social que va començar a imitar l'aristocràcia actuant com a mecenes i encarregant obres musicals que va provocar un canvi d'estatuts dels compositors, que van passar de servents a treballadors lliures, independents, i les seves obres van adquirir la categoria de treball artístic que es compra i es ven. Aquestes noves obres es van començar a interpretar en uns nous espais, les sales de concerts, que prenién el relleu als salons privats de l'aristocràcia, i on a canvi del pagament d'una entrada, un segment més ampli de la població, el públic que naixia, podia escoltar música en viu.

Wolfgang Amadeus Mozart anhelava ser un compositor lliure i deixar de ser un servent de l'arquebisbe de Salzburg, Hyeronimus von Colloredo –abans ho havia estat del pare de Mozart–, quan el 1779, amb 23 anys, escriu la *Simfonia concertant per a violí i viola en Mi bemoll major*. Havia estat fent una gira per Mannheim i París, on va descobrir estils i formes musicals que el van encuriosir. De tornada a Salzburg, per pur plaer es va dedicar a esbossar, a expenses dels seus deures com a organista, simfonies concertants amb diferents combinacions d'instruments, fins que va arribar al violí i la viola com a solistes acompanyats per una orquestra modesta que Mozart fa que sembli més gran assignant papers solistes als instruments de vent i dividint les cordes.

La *Simfonia concertant per a violí i viola en Mi bemoll major* és un híbrid entre la simfonia i el concert amb solista, que anys després, al segle XIX, es va dir doble concert per a violí i viola. Mozart ja havia escrit cinc concerts per a violí i en aquesta simfonia concertant posa a la mateixa alçada violí i viola. Fins i tot, escriu la part de viola en Re major, mig to més alt que la tonalitat de l'obra, Mi bemoll major, a fi d'aconseguir un timbre més brillant de l'instrument. L'obra comença amb una fanfàrria solemne a càrrec de l'orquestra després de la qual violí i viola comencen a dialogar i a desafiar-se establint una estreta relació que arriba al punt culminant en les cadències escrites per Mozart, que demanen no únicament el virtuosisme dels solistes sinó també una absoluta coordinació. En el segon moviment, Andante, de gran bellesa, la viola consola la trista melodia exposada pel violí. La partitura recupera l'alegria del primer moviment, en el Presto final, de caràcter juganer, lleuger i virtuós. El 1781, durant un dels seus viatges, Mozart va ser acomiadat de forma fulminant pel seu patró l'arquebisbe Colloredo; aleshores va deixar per sempre Salzburg i es va traslladar a Viena on va seguir treballant com a compositor lliure.

Beethoven ha passat a la posteritat com el primer compositor totalment lliure. Mai va voler tenir un patró, una situació que no sempre va resultar fàcil, ja que va passar per moments econòmicament difícils.

Beethoven ha passat a la posteritat com el primer compositor totalment lliure. Mai va voler tenir un patró, una situació que no sempre va resultar fàcil, ja que va passar per moments econòmicament difícils. Complexa era la situació en la qual es trobava el compositor quan entre 1802 i 1804 escriu la *Simfonia núm. 3 en Mi bemoll major* «Heroica». En una punyent carta escrita a Heiligenstadt, als afores de Viena, el 6 d'octubre

de 1802 i adreçada als seus germans Kaspar Anton Karl i Nikolaus Johann, Beethoven relata la seva desesperació per la progressiva sordesa que l'afectava i la voluntat per sobreposar-se per poder escriure la música i assolir així el seu destí artístic. De fet, va ser l'inici d'una de les fases més productives de la seva producció que el va portar a escriure, entre altres obres, la tercera simfonia.

Amb la *Simfonia núm. 3 en Mi bemoll major*, Beethoven fa un pas decisiu en la història de la simfonia. Si en la primera i la segona va sobrepassar els límits de la simfonia clàssica, amb la tercera transforma completament la forma musical. Duplica la longitud de l'obra, introdueix múltiples estats d'ànim en un mateix moviment, fa més complexa l'orquestració i incorpora el virtuosisme orquestral. Va començar a escriure l'obra tan bon punt va acabar la segona simfonia i la va completar el 1804. Es va estrenar, curiosament, en un concert privat celebrat a una de les residències del príncep Lobkowitz, mecenes de Beethoven, el 7 d'abril de 1805. Dedicada a Napoleó, poc després que fos coronat emperador, el 1804, el compositor va ratllar la dedicatòria fins a trencar el paper. La partitura es va publicar el 1806 amb el títol en italià *Simfonia Heroica... escrita per a celebrar la memòria d'un gran home*.

La simfonia comença de manera abrupta amb dos acords sobre els quals es basteix tot el primer moviment amb un joc aparent de tensió harmònica i rítmica. El segon moviment és una marxa fúnebre que dona pas a un Scherzo brillant i enèrgic que desemboca en un final en el qual Beethoven pren un tema del seu ballet *Les criatures de Prometeu* a partir del qual crea una intricada sèrie de variacions i una fuga sobre el tema.

El concert comença amb l'obertura per a l'òpera *Il barbiere di Siviglia* que el 1818 va escriure el català Ramon Carnicer, aleshores director del Teatre de la Santa Creu de Barcelona, per a l'estrena al teatre de l'obra de Rossini, ja que com el compositor no donava l'abast, i havia posat la mateixa obertura que a l'òpera *Elisabetta, regina d'Inghilterra*, estrenada temps enrere al mateix Teatre de la Santa Creu. L'obertura escrita per sortir del pas i per evitar les protestes del públic, va tenir força èxit i es va mantenir en el repertori del teatre durant tota la vida de compositor. Fins i tot, sembla que Rossini es va sentir complagut. Es tracta d'una partitura vital amb un ballable ritme ternari de *seguidilla*.

Lourdes Morgades

IN-EDIT

EMPORDÀ

NOVETAT!

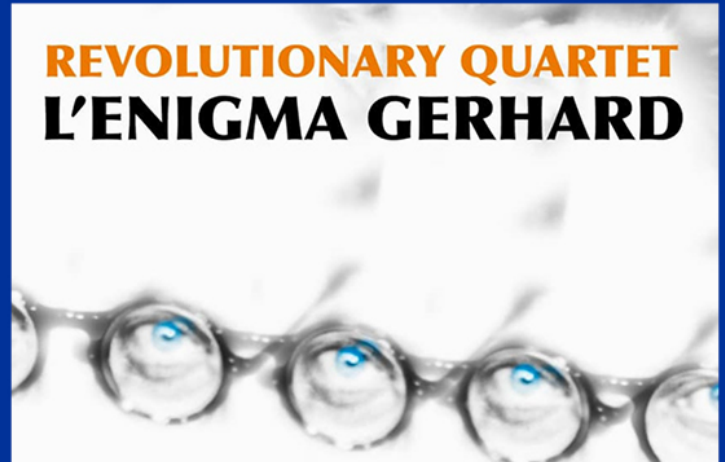

05.08.24

19 h Cinema Montgrí

The Conductor

Retrat de la directora d'orquestra estatunidenca Marin Alsop
Direcció: Bernadette Wegenstein
2021 | Estats Units | 90 minuts

12.08.24

19 h Cinema Montgrí

Revolutionary Quartet, L'enigma Gerhard

Documental sobre el compositor Robert Gerhard
Direcció: Xavier Bosch i Josep Badell
2023 | Espanya | 94 minuts

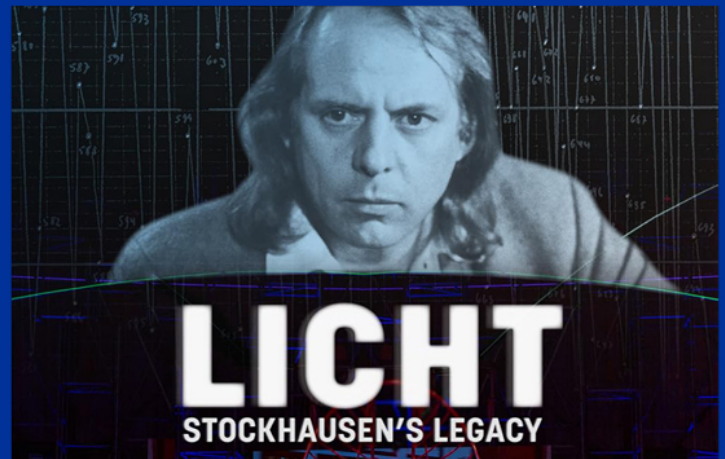

19.08.24

19 h Cinema Montgrí

Pianoforte

Documental sobre el Concurs Internacional de Piano Frédéric Chopin
Direcció i guió: Jakub Piatek
2022 | Polònia | 91 minuts

26.08.24

19 h Cinema Montgrí

Licht: Stockhausen's Legacy

Documental sobre el cicle operístic 'Licht' de Stockhausen
Direcció: Oeke Hoogendijk
2022 | Països Baixos | 122 minuts

MARIA FLOREA, VIOLÍ

Nascuda a Esparreguera (Barcelona) en una família de músics i actrius, Maria Flora va començar a estudiar violí quan tenia quatre anys amb el seu pare, el violoncellista i director d'orquestra Cristian Florea, i només en tenia set quan va oferir el seu primer concert com a solista. Va estudiar amb Gonçal Comellas a Figueres, amb Zakhar Bron, Yuri Volguin, Heime Müller i Márta Gulyás a l'Escuela Superior de Música Reina Sofía de Madrid, amb György Pauk a la Royal Academy of Music de Londres, i amb Rainer Schmidt a la Universitat Mozarteum de Salzburg i a la Musik-Akademie de Basilea. Des de molt jove destaca per la seva activitat com a solista. Ha participat en gires de concerts per a sales emblemàtiques d'Europa i la Xina. Cal destacar les seves darreres actuacions al Palau de la Música Catalana amb l'Orquestra Simfònica del Vallès; a la sala d'orgue de Chişinău (Moldàvia); al concert inaugural de la temporada 2020-2021 de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya (OBC) a l'Auditori de Barcelona; amb la GIO Symphonia al festival de la Cerdanya i també al Festival Enescu de Bucarest juntament amb l'Orquestra Nacional de Cambra de Moldàvia. Recentment, ha actuat a la Schubertiada de Vilabertran, a la Fundació Juan March de Madrid amb el pianista Àlex Ramírez, a la Casa Batlló dins el festival Barcelona Obertura, al teatre de Sarrià amb la pianista Maria Canyigueral, i col·labora regularment amb l'Esbjerg Ensemble (Dinamarca), la companyia de dansa Mal Pelo, l'Ensemble Bayona, la GIO Symphonia, l'Orquestra Simfònica del Vallès, l'Orquestra Vigo 430 i la Franz Schubert Filharmonia.

Forma part del Trio Da Vinci, fundat el 2018 entre Barcelona i París, i que s'ha convertit en una de les

principals formacions emergents del panorama musical català i espanyol. Guanyadors de la 14a edició del Premi BBVA Montserrat Alavedra de música de cambra de Terrassa, han debutat a l'Auditori de Barcelona, al Festival Pablo Casals de Prades (França), al Festival de Torroella de Montgrí (Girona), Festival Barcelona Obertura, a la Sala cu Orgă de Chişinău (Moldàvia), al Théâtre de l'Alliance de París (França), a la Schubertiade à Fribourg (Suïssa), al Palau de la Música Catalana, al Festival Radio France (Montpeller, França) i al Palau de la Música de València.

També és membre fundador de The Rest Project, juntament amb Lara Fernández (viola) i Daniel Claret (violoncel). Amb aquest projecte, la música conviu amb la paraula i el moviment per parlar d'un estat inherent a la condició humana: la solitud. I d'això neix el primer espectacle: *The rest is silence*, estrenat al XV Festival de Música Clàssica de Arnedillo de La Rioja.

Maria Florea va debutar en el Festival de Torroella de Montgrí en l'edició de 2021 formant part del Trio Da Vinci. Aquesta edició de 2024 és el seu debut al Festival de Torroella com a solista.

ISABEL VILLANUEVA, VIOLA

La prestigiosa revista *The Strad* ha qualificat Isabel Villanueva com «una artista que arrisca» i *Pizzicato Magazine* la descriu com «una artista sensible que sap submergir-se en el més profund de la música». Villanueva és una de les violistes més valorades i completes de l'actualitat. Defensa la música amb passió donant a conèixer el seu instrument amb veu pròpia. Les seves carismàtiques interpretacions de gran expressivitat i bellesa sonora connecten amb el públic, i ha desenvolupat una carrera per més de 25 països amb importants orquestres i en festivals de Llatinoamèrica, Rússia, Orient Mitjà, la Xina i Europa.

A 18 anys es va donar a conèixer amb el *Concert per a viola* de Bartók al costat de l'Orquestra Simfònica RTVE retransmès per La 2, i des de llavors Villanueva ha ofert com a solista un ampli repertori de més de 30 concerts per a viola des del Barroc fins als nostres dies amb l'Orquestra Simfònica Nacional d'Estònia, Moscow Soloists, Orquestra Simfònica Estatal d'Istanbul, Zagreb Soloists, Orquestra Filharmònica de Jalisco, Orquestra Simfònica Nacional de Colòmbia, Orquestra Nacional d'Andorra, Orquestra Simfònica Estatal «Nova Rússia», Cappella de Sant Petersburg, Glasperlenspiel Sinfonietta de Tallinn, Orquestra Filharmònica de Líban, Orquestra Simfònica RTVE, Orquestra Simfònica de Castella i Lleó, Orquestra Simfònica Simón Bolívar de Veneçuela, Orquestra Simfònica de Nuevo León a Mèxic, Orquestra Simfònica de Cuenca a l'Equador, Oviedo Filarmonía, Real Filharmonía de Galícia, Simfònica de Múrcia, Simfònica ADDA, Orquestra de Còrdova, Orquestra Simfònica de Navarra, entre moltes altres, sota la batuta de mestres com ara Michel Plasson, Jacek Kasprzyk, Jorge Mester,

Paul Daniel, Andres Mustonen, Christian Vásquez i Lior Shambadal.

S'ha presentat en sales i festivals internacionals com ara la Sala Gran de la Filharmònica de Sant Petersburg, Wigmore Hall de Londres, Berlín Konzerthaus, Estònia Concert Hall, Societé de Musique La Chaux-de-Fonds, Roudaki Hall a Teheran, Xinghai Concert Hall en Guangzhou, Bath Music Festival, Slovenia Philharmonic Hall, Royal Court Theatre de Copenhagen, Gran Teatre Nacional de Lima, Musée d'Orsay a París, Teatre Nacional de Costa Rica, Auditori Simón Bolívar de Veneçuela, Rottweil Musikfestival, Auditorio Nacional de Música de Madrid, Palau de la Música Catalana, L'Auditori de Barcelona, Societat Filharmònica de Bilbao, Festival de Santander.

El seu àlbum de debut *Bohèmes* al costat del pianista François Dumont, rep el guardó com a Millor Àlbum de Música Clàssica de 2018 en els Premis MIN de la Música Independent, sent la primera vegada que un àlbum de viola rep aquest reconeixement. El 2023 presenta *Ritual* amb música per a viola sol, que obté crítiques excel·lents de mitjans especialitzats i que és nominat *Best Instrumental Solo* en els prestigiosos International Classical Music Awards (ICMA) 2024.

Des de l'inici de la seva carrera, Villanueva té el compromís de divulgar noves composicions per a viola, estrenant més de 20 obres, i col·laborant amb referents de l'actualitat com a Sofia Gubaidulina, György Kurtág, Antón García-Abril, Mauricio Sotelo, Golfam Khayam, Jordi Cervelló, Houtaf Houry, José Zárate, Betty Olivero, Tomás Marco.

L'esperit innovador d'Isabel per acostar la música clàssica a nous públics l'ha portat a crear projectes multidisciplinaris amb d'artistes com Rocío Márquez, Moisés Sánchez (*Raíces*) i Antonio Ruz (*Signos*). El 2018 crea *Viola Power*, un projecte dedicat a promoure la viola a escala internacional.

En la seva trajectòria ha rebut nombrosos premis, entre els quals destaquen el Premi Ojo Crítico de la Música Clàssica de Ràdio Nacional d'Espanya 2015 i el Premi Cultura de Música Clàssica 2019. Isabel Villanueva toca amb una viola Enrico Catenar (Torí 1670) i fa servir cordes Thomastik-Infeld.

Isabel Villanueva debuta en el Festival de Torroella de Montgrí.

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA I NACIONAL DE CATALUNYA

Amb una llarga trajectòria, fundada el 1944 per Eduard Toldrà, l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya (OBC) és actualment un instrument compromès amb el gran repertori simfònic, el patrimoni musical català i la nova creació; un altaveu de la modernitat musical al sud d'Europa amb un fort compromís social i fortament arrelat a la seva ciutat.

La temporada 2022-2023, l'orquestra inicià una nova etapa, amb Ludovic Morlot com a nou director titular.

Al llarg de la seva història, l'OBC ha estat dirigida per batutes tan destacades com Sergiu Celibidache, Valery Gergiev, Christopher Hogwood, Mariss Jansons, Jesús López Cobos, Witold Lutosławski, Yehudi Menuhin, Mstislav Rostropóvitx, Kent Nagano o Heitor Villa-Lobos, entre d'altres.

L'orquestra col·labora habitualment amb els grans artistes del panorama internacional, com Lang Lang, Janine Jansen, Mischa Maisky, Frank Peter Zimmermann, Arcadi Volodos, Vilde Frang, Pinchas Zukerman, Martha Argerich, Steven Isserlis, Patricia Kopatchinskaja, Renaud Capuçon, Yuja Wang, Khatia Buniatishvili i Hilary Hahn, entre molts d'altres.

El seu compromís amb la nova creació l'ha dut a impulsar encàrrecs als creadors més destacats a escala nacional i internacional, com Hèctor Parra, Bernat Vivancos, Thomas Adès, Joan Magrané,

Raquel García-Tomàs, Luca Francesconi, David Lang o Cassandra Miller.

Des de fa uns anys, l'OBC desenvolupa una ambiciosa estratègia de posicionament internacional, intensificant la seva presència en entorns digitals i projectant gires com les que l'han dut a actuar en sales tan icòniques com la Musikverein i el Konzerthaus de Viena, el Concertgebouw d'Amsterdam, el Royal Albert Hall de Londres, el Carnegie Hall de Nova York o el Suntory Hall de Tòquio.

L'Orquestra Simfònica de Barcelona Nacional de Catalunya va debutar al Festival de Torroella de Montgrí en l'edició de 1990 quan el seu nom era Orquestra Ciutat de Barcelona, i hi va tornar en l'edició de 1993.

ALFONS REVERTÉ, DIRECTOR D'ORQUESTRA

Nascut a Barcelona, en el si d'una família de músics, es va titular al Conservatori Superior de Música de Barcelona en les especialitats de clarinet, composició i direcció d'orquestra. Va ampliar els estudis de direcció d'orquestra a la Gran Bretanya. Paral·lelament, va cursar estudis de Dret a la Universitat de Barcelona.

L'any 1999 va ser nomenat director assistent de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya (OBC) fins a l'any 2002. Aquell mateix any va ser nomenat director titular i artístic de l'Orquestra Simfònica Julià Carbonell de les Terres de Lleida – OJC. Ha dirigit l'OBC, l'Orquestra del Gran Teatre del Liceu, les orquestres de Tenerife, La Corunya, Balears, Vallès, Pamplona, Córdoba, entre moltes altres. També ha estat convidat a dirigir a Alemanya, Polònia, Àustria, França, Bulgària, Suècia, Itàlia... La temporada 2022 va ser nomenat director titular i artístic de l'Orquestra Simfònica de San Juan, a Argentina.

Especialitzat en la interpretació del corno di bassetto i del clarinet baix, ha actuat com a solista d'aquests dos instruments amb diverses orquestres a Europa i Amèrica. Va estrenar amb l'OBC, al Palau de la Música Catalana, i sota la direcció de Lawrence Foster, el *Concert per a clarinet baix i orquestra Blue Mosaics* que li va dedicar el compositor nord-americà Robert G. Patterson així com, amb la mateixa OBC, el *Concert per a corno di bassetto* de Johann Georg Heinrich Backofen.

Recentment, ha iniciat la presentació d'un programa de televisió de divulgació del món de

l'orquestra titulat *Orchestra't amb l'OJC*. Dins de l'àmbit de la música popular és director titular de la Cobla Marinada. En el camp pedagògic ha treballat continuadament amb diverses orquestres joves o amateurs com la JONC, l'Orquestra de Cambra de la Garriga o l'Orquestra Ars Mèdica del Col·legi de Metges de Barcelona.

Paral·lelament, ha dut a terme una activitat operística que el va portar a debutar al Gran Teatre del Liceu dirigint *El Retablo de Maese Pedro* de Manuel de Falla o a estrenar el Teatre de l'òpera La Llotja de Lleida amb *Il Trovatore* de Verdi. Recentment ha efectuat l'estrena mundial de l'òpera *La Gata Perduda* d'Arnau Tordera, amb un gran èxit de crítica, dins la temporada de celebració del 175è aniversari de la fundació del Gran Teatre del Liceu.

Alfons Reverté va debutar en el Festival de Torroella de Montgrí en l'edició de 1999 en la seva faceta de clarinetista amb el Quartet de Clarinets de Barcelona. En l'edició de 2024 debuta al Festival de Torroella com a director d'orquestra.

PROPERES CONCERTS

Dissabte 03 d'agost
20.30 h Espai Ter

VESPRES D'ARNADÍ

Il trionfo del Tempo e del Disinganno

Sunhae Im **soprano (Bellezza)** | Núria Rial, **soprano (Piacere)** | Xavier Sabata **contratenor (Disinganno)** | Juan Sancho **tenor (Tempo)**
Dani Espasa **direcció musical**

PREU: DES DE 31,5 EUR

Diumenge 04 d'agost
20.30 h Espai Ter

AMANDINE BEYER & GLI INCOGNITI

Amandine Beyer **violí i direcció**

Beyond the limits

Carl Philipp Emanuel Bach: *Simfonia Wq. 182/1 en Sol major (H. 657)* / *Simfonia Wq. 182/5 en Si menor (H. 661)* / *Simfonia Wq. 182/4 en La major (H. 660)* / *Simfonia Wq. 182/2 en Mi major (H. 662)* / *Simfonia Wq. 182/3 en Do major (H. 669)*

PREU: DES DE 27,00 EUR

Festival de Torroella de Montgrí 2024

Facebook: @FestivalTorroelladeMontgri

Twitter: @Fest_Torroella

Instagram: @festivaldetorroella

#FestivalTorroella #arecerdelafúriadelmón

www.festivaldetorroella.cat

COL·LABORADORS

Organitza:

Amb el suport de:

Digitalització dels programes de mà:

Pla de recuperació, transformació i resiliència:

Col·laboradors:

Mitjants oficials:

El Festival és membre de:

Festival de Torroella de Montgrí 2022

Facebook: @FestivalTorroelladeMontgrí

Twitter: @Fest_Torroella

Instagram: @festivaldetorroella

#FestivalTorroella

#arecerdelafúriadelmón

www.festivaldetorroella.cat

FESTIVAL DE
TORROELLA
DE MONTGRÍ

JM Torroella de Montgrí